

Nr 264.

Av Herrar **Fast** och **Hansson** i Sölvesborg, om avslag å Kungl.

Maj:ts proposition, nr 5, med förslag till lag om ändringar i och tillägg till lagen den 10 juli 1899 om skydd för vissa mönster och modeller.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 5 till innevarande års riksdag föreslås vissa ändringar och tillägg till lagen av den 10 juli 1899 om skydd för vissa mönster och modeller. Denna lag har endast haft tillämpning inom metallindustrien och då endast för denna industris tillverkning av prydnadsföremål. Att mönsterskyddet ej blivit infört på flere områden än inom metallindustrien, har berott på det motstånd, som rests mot lagens tillämpning från just de industrier, som skulle kommit i fråga.

Vid avgivna yttranden över det kommittéutlåtande, varpå Kungl. Maj:t byggt den avgivna propositionen, ha de industrier, som skulle komma att beröras av denna lag, med få undantag när, ej velat vara med om lagens tillämpning inom sitt eget område. Så har t. ex. textilindustriförbundet, samt glas- och lervaruindustrierna ej velat komma ifråga vid lagens tillämpning. Porslinsfabrikerna har förklarat det helt enkelt vara nödvändigt för dem, för att kunna obehindrat utöva sin verksamhet, de måtte befrias från lagens tillämpning. Även Sveriges litografiska tryckeriägaraförening och svenska boktryckareföreningen har ej heller tillstyrkt lagens tillämpning inom eget verksamhetsområde.

Kungl. Maj:t har också vid propositionens utformande tagit hänsyn till ovan nämnda industriernas önskan att ej behöva komma under denna lags tillämpning. Chefen för justiedepartementet anför som motivering för dessa industriernas uteslutande följande: »Vad sålunda i ärendet före-

kommit, har bibringat mig den övertygelsen, att det icke skulle vara tillrådligt, att nu införa ett så omfattande mönsterskydd som kommittén föreslagit. Kommittén synes vid avvägandet av mönsterskyddets gagneliga och mindre gynnsamma sidor hava i viss mån överskattat de förra. Det bör särskilt framhållas, att hänsynen till mönsterritarnas intressen, vilka kommittén tillmäter stor vikt, näppeligen motiverar den föreslagna utsträckningen av mönsterskyddet. I sistnämnda är nämligen att märka, att, om arbetsgivarna tillerkännes rätt med avseende å anställda mönsterritares mönster, i den omfattning kommittén föreslagit, de mönsterritare, som äro anställda i industriens tjänst, och som torde utgöra det övervägande flertalet, knappast kunna hava något större intresse av, om skydd förefinnes eller icke. Även om farhågorna för mönsterskyddets skadliga inverkan på industrien i vissa fall kunna vara överdrivna, anser jag — i anslutning till vad vid behandlingen av det 1897 års riksdag förelagda förslaget yttrades av dåvarande departementschefen — försiktigheten bjuda, att ej införa ett mönsterskydd för de industrigrenar, där det förefinnes en utbredd önskan att få stå utanför skyddet.» Efter en sådan motivering hade varit vänta att Kungl. Maj:t icke framkommit med förslag till sådan utökning som i propositionen avses.

De skäl som åberopats för lagens tillämpning inom träindustrien äro: Att Sveriges stol- och möbelindustriförbund jämte några ej namngivna möbelfabrikanter uttalat sin sympati för införandet av mönsterskydd för träindustrien. Oss synes dessa skäl vara allt för svaga, för att vidtaga en sådan åtgärd som att för endast en viss industri framskapa en lag, som, efter vårt sätt att se, ej har större befogethet på detta område än på de från lagens tillämpning undantagna. Det uttalande som gjorts från Sveriges stol- och möbelindustriförbund kan knappast gälla som ett fullödigt uttalande för denna stora och vitt utbredda industri. Snarare synes det oss vara ett uttalande från det håll, där monopoliseringssträvandena kommit till praktiskt utförande. Denna industri, som här förnämligast kan komma i fråga, nämligen möbelindustrien, består dock till allra största delen av små fabriker, som säkerligen har lika stort behov av mönster och förebilder som någon annan industri. De större fabriker ha i regel särskilt anställda mönsterritare som antingen genom egna uppslag eller genom kombinerad och omändringar av redan i marknaden befintliga mönster och modeller utföra möblerna efter dessa ritningar. De mindre utövarna av denna industri äro däremot hänvisade att av möbelritare direkt inköpa sina mönster och modeller, vilka sedan användas, i många fall med sådana ändringar under tillverkningen, som överensstämmer med pris och mönster, för den kund-

krets eller de befolkningslager där fabrikanten har sin största avsättning. Varje inom möbelindustrien sakkunnig kan näppeligen hava något att invända, då vi våga det påståendet, att upprätthållandet av lagen skulle icke blott på de bättre och originella sakerna inom denna bransch träffas av en onödig prisförhöjning. Denna prisförhöjning skulle säkerligen även komma att drabba sådana alster, som användas av den stora allmänheten. Vidare anse vi, att en mängd svårigheter och trakasserier skulle komma att vid lagens tillämpning uppstå.

Att förslaget ej mottagits med endast bifallsyttringar, visar uttalandet från Örebro och Västmanlands handelskammare, samt uttalandet från Västergötlands och norra Hallands handelskammare, där den senare säger sig förmärkt motstånd mot lagen. Säkerligen är detta motstånd tillfinnandes hos det övervägande antalet fabriksidkare, särskilt de mindre, inom denna bransch.

Enligt vårt förmenande föreligger ej tillräckligt starka skäl för att ur ett lagförslag, som är avsett att omfatta hela det problem, varmed särskilda kommittéer varit sysselsatta, och som omfattar även revision av patentförordningen, framlägga ett förslag som endast omfattar en del av utredningen och där förslaget endast skulle få ett mindre begränsat giltighetsområde.

Vad den saken vidkommer, att lagen endast skulle tillämpas vid mönster och förebilder av prydnadsföremål, synes det här bliva ganska svårt att bestämma, vilket som är ett prydnadsföremål eller en nyttighetssak, och skulle säkerligen med anledning härav åtskilliga tvister uppstå. Vad hela tillverkningen av möbler beträffar, tjänar ju dessa alster både som nyttighetssaker, men också, kanske i än högre grad, som prydnadssaker. Denna vår uppfattning stödjdes av kommittén, som i sitt betänkande å sidan 65 anför: »Alldenstund således, enligt kommitténs åsikt, någon skarp gräns icke kan dragas mellan prydnadsföremål och andra mönster, har kommittén icke blott låtit lagen omfatta båda slagen av mönster, utan även låtit samma regel gälla för dem båda.»

Med stöd av vad vi härovan anför, tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 5 om ändringar och tillägg till lagen den 10 juli 1899 om skydd för vissa mönster.

Stockholm den 23 januari 1919.

A. H. Hansson,
Sölvesborg.

Erik Fast.

